

ZİKRULLAHIN KIYMETİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri!

Allah'ın selâmı, rahmeti üzerinize olsun... Allah rahmeylesin, lütfeylesin, kahrından, gazabından uzak eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... Her işinizin önünü, sonunu hayr eylesin... Cumanız mübarek olsun!..

a.Zikir Allah'ın Azabından Kurtarır

Peygamber SAS Efendimiz'in, Muaz RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel'in kaydettiği, Taberânî'nin kaydettiği bir hadis-i şerifiyle başlıyorum. Mealini daha önceki sohbetlerimde bildirmiştim, işaret etmiştim ama, metn-i mübarekini de okuyarak bir daha hatırlatmak istiyorum. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.166, no:352; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.5, no:2296; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.138, no:209; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.235; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.45, no:1595; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Yalnız ilk cümlesi: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.211, no:492; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.239, no:22132; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.673, no:1825; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.394, no:519; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.70, no:16745; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.646, no:1851.

مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ
ذِكْرِ اللَّهِ قَالُوا وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ وَلَا
الْجِهَادُ إِلَّا أَنْ تَضْرِبَ بِسَيْفِكَ حَتَّى يَنْقُطَ ثُمَّ
تَضْرِبَ حَتَّى يَنْقُطَ

(ش. طب. حم. عن معاذ)

RE. 376/8 (*Mâ amile âdemiyyün amelen encâ lehû min azâbi'llâhi min zikri'llâhi. Kâlû: Ve le'l-cihâdü fî sebîli'llâh? Kâle: Ve le'l-cihâdu illâ en tadribe bi-seyfike hattâ yenkatı', sümme tadribe hattâ yenkatı'*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Efendimiz buyuruyor ki:

(*Mâ amile âdemiyyün amelen*) “Ademoğlu, Hz. Âdem'in neslinden gelen, yâni şu insanlar...” Tabii mü'minler kasdoluyor. Çünkü iman olmadı mı, amelinin de kıymeti sıfır oluyor. Yâni her şeyin başı, temeli, esâsı, kökü, başlangıcı iman... İman olmadıktan sonra, hiç bir şeyin kıymeti kalmıyor. Her şeyi hebâen mensûrâ oluyor.

(*Mâ amile âdemiyyün*) “Ademoğlu amel etmedi, işlemedi, (*amelen*) bir iş... Ademoğlu bir iş işlemedi, (*encâ lehû min azâbi'llâhi*) Allah'ın azabından onu daha çok kurtarıcı bir iş işlemedi, (*min zikri'llâh*) Allah'ı zikretmekten... Allah'ı zikretmekten başka, Allah'ın azabından onu kurtaracak daha iyi bir iş işlemedi.”

Yâni işlediği bütün güzel ameller; tamam güzeldir, ibadettir, hayırdır, sadakadır, pekâlâ, Allah kabul etsin ama, kulun Allah'ın azabından en çok kurtarıcı olan iyi işi, ameli nedir?.. Allah'ı zikretmektir. (*Mâ amile amelen encâ min zikri'llâh*) demek, yâni aradakileri atlayarak söylersek: “Allah'ın zikrinden daha tesirli, azabdan kurtarıcı iş yapmış değildir, yapamaz, yoktur Ademoğlu için.” demek.

Yâni, bir müslüman Allah'ın kahrına uğramak istemiyorsa, korkuyorsa; ki, hepimiz korkarız. Peygamber Efendimiz kendisi buyurmuş. Sonra vitir namazında okuduğumuz duada geçiyor:²

نَرْجُوا رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ

(*Nercû rahmeteke, ve nahşâ azâbeke*)
“Rahmetini umuyoruz yâ Rabbi, azâbından da korkuyoruz!” diyoruz.

Mü'min zâten korku ile ümid arasında, bu iki duyguya da birden sahip olacak. Yâni, kendisini çok emniyette hissedip, kasılıp da havalara girmeyecek; çok da ümitsizliğe düşüp mahv u perişan etmeyecek kendisini.

² Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.116; no:4982; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.95, no:6893; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.106, no:7027; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, I, s.210, no:2962; Tahâvî, *Şerhu Mâânî*, c.I, s.249, no:1370; Hz. Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.106, no:7030; Übey ibn-i Kâ'b RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.106, no:7029; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.VI, s.241; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.131, no:21979.

Allah'ın rahmeti var, gelebilir. Allah'ın azabı var, o da gelebilir. Tabii, azabından korktuğu için sorması lâzım; “Allah'ın kahrından, gazabından, azabına uğramaktan, şamarı yemekten, silleye muhatap olmaktan, mâruz olmaktan, hedef olmaktan nasıl kurtulurum?” diye, herkesin kendi kendine sorması lâzım! Bir de bilen alimlere sorması lâzım:

“—Hocam, efendim! Ben Allah'ın sevgisini kazanmak istiyorum, kahrına uğramaktan da korkuyorum. Ne yaparsam kahrına uğramam? Neler yaparsam rahmetini kazanırım?..”

Kahrından, gazabından en iyi kurtaracak çâre zikrullahtır. Rızasını, sevgisini kazanmaya en çok yarayacak ibadet zikrullahtır. Buyurun, Peygamber SAS Efendimiz'in hadisi. Hem de Hanbelî mezhebinin imamı Ahmed ibn-i Hanbel — *rahmetu'llâhi aleyh*— kitabına almış, Muaz RA rivayet etmiş bu hadis-i şerifi. İşte buyurun!

Şimdi Türkiye'deki yarım hoca veya yarım münevver, yarım aydın, yarı aydın, kafasının, kalbinin yarısı aydın, yarısı karanlık... Kalbi tabii katı, gerçekleri göremiyor, mânevî bakımdan basireti kör... Zikrullahı düşman... Dünyanın bazı yerlerinde var böyle insanlar; tesbihe düşman, zikrullahı düşman... E niye düşman oluyorsun? Peygamber Efendimiz hadis-i şerifte methediyor. Kur'an-ı Kerim'de Allah emrediyor:

أذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

(الْخزَاب: ٤١)

(Üzküru'llàhe zikren kesîrâ) [Allah'ı çok çok zikredin!] (Ahzâb, 33/41) Yâni, bu ayetler böyle... Hani derler ki:

“—Bu konuda benim kapı kanadı kadar senedim var!” derler.

Yâni, birisi birisine bir söz söylediği zaman:

“—Yapma, etme!..”

“—Niye yapmayacakmışım? Kapı kanadı kadar senedim var!” Yâni, “Hukûkî yönden çok sağlam durumdayım.” filân demek ister cevabı veren.

Şimdi, “Bu kadar ayetler, bu kadar hadisler varken senin zikir düşmanlığın, zikreden insan düşmanlığın nerden çıkıyor kardeşim?” diye birilerinin bunlara sorması lâzım!

Neden?.. Çünkü adam bir de müslüman geçiniyor. Yâni şöyle, “Ben de müslümanım!” diyor, “Biz de müslümanız!” diyor. Kendisini çok aydın sanıyor. Karşısındakini cahil sanıyor. Yâni, bütün zikredenleri cahil sanıyor. Halbuki kendisi cahil... Sanıyor ki müslümanlar dünyadan habersiz. Sanıyor ki müslümanlar ilimden, irfandan, fenden, sanattan habersiz. Sanıyor ki müslümanlar batıdan, doğudan habersiz... Batıdan da, doğudan da onlardan kat kat daha iyi haberdar. Oralarda geziyor, oraları tanıyor. Memleketi kurtarmağa çalışıyor, kalkındırmağa çalışıyor, fedâkarca... Eline aldığı işi hepsinden kat kat daha güzel yapıyor!..

Beyefendi bir tutturmuş, kendisini aydın sanıyor, ileri sanıyor, ileride sanıyor, ilerici sanıyor; yâni ötekisini gerici sayıyor... Tamam, gerici dedi mi, bir o boyayı sürdürdü mü, adam allâme olsa, cihanın en faziletli insanı olsa artık kimse yüzüne bakmasın istiyor. Yâni, Mevlâna bu devirde yaşasaydı, Yunus bu devirde yaşasaydı. Bu adamlar onları ne yaparlardı bilmem? Kıtır kıtır kesmek mi isterlerdi, taşlamak mı isterlerdi, hapse mi tıkmak isterlerdi?.. Ne olurdu bilmiyorum.

İşte hadis-i şerif, işte ayetler! Allah'ı zikredeceksin! Kaçmak yok. Yâni kaçıyor... Allah'ı zikredeceksin! Neden? Çünkü dilinle zikrederken aklına yerleşecek, aklına yerleşince gönlüne yerleşecek. Gönlüne yerleşince, Allah'tan korkan, yaptığı her işi doğru düzgün yapan insan olacaksın. Faziletli insan olacaksın, duygulu insan olacaksın. Hassas insan olacaksın. Zulümden kaçacaksın. Haramdan kaçacaksın!..

Adam haram yiyor, adam zulmediyor, adam başkasının sırtından geçiniyor... Ama ilericaliği, çağdaşlığı başkasına bırakmıyor. Sen gerilerin gerisindesin! Gerilerin tâ gerisindesin!

İlk çağlardasın sen, taş devrindesin. Belki, daha insanların en ibtidâî şekilde yaşadığı devirde bile böyle değildi durum.

Yâni Allah'ı zikredeceksin, yaradanı bileceksin. Yaradanı bildin mi, yaradana kulluk ettin mi... İnsan Allah'a kul olur, yâni köle olur ama aleme sultan olur. Allah'a güzel kulluk eden insanlar

sultan olmuşlardır. Sultânü'l-evliyâ olmuşlardır, evliyâlar sultanı olmuşlardır. Kerâmetler göstermişlerdir. Fukaraya ötekilerin hepsinden daha fazla yardım etmişlerdir. Orduya herkesten daha fazla yardım etmişlerdir. Müridlerini toplamışlar, cepheye gitmişlerdir. Zafer kazanmışlardır.

Padişahları, devlet başkanlarını hayra sevk etmişlerdir. Hayırlı işler yaptırmışlardır. Vezirlere bütün hayır müesseselerini onlar yaptırmışlardır. Asıl sebebi görmek lâzım! Asıl teşvikçiyi, asıl yönlendiriciyi görmek lâzım!..

Bütün o hayır kapılarını kapat. Ondan sonra memleketin ileri gideceğini düşün... Olmaz! Yâni bunu bir Yunanlı bile biliyor. Bir Sırp bile biliyor, dinine sarılıyor. Bir Avrupalı çok iyi biliyor. Bir Amerikalı çok daha iyi biliyor.

Çok daha iyi bildiği için, meselâ burada bugün yine geziyoruz, arkadaşla bir yere gidiyorduk. Arazilerin köşe başları, en güzel yerleri mahallelerde kiliselere ayrılmış. Kiliseler de geniş alanlara güzel, en yeni binaları yapmışlar. Devlet teşvikiyle... Kesinlikle devletin siyasetinde kiliseyi desteklemek, dinî eğitimi desteklemek olduğu için, her yerde kolaylık gösterilmiş.

Bizde aksi yapılıyor. Pekiyi bir insan nasıl ahlâklı olacak? Nasıl terbiyeli olacak? Nasıl dürüst olacak? Nasıl faziletli olacak? Nasıl sabırlı olacak?.. Bunun kaynağı ne? Çarşıdan alınmaz. Terazıyla, metreyle ölçülüp, alınan, satılan

bir şey değil. Bu eğitim... Bu eğitim de vicdan eğitimi. Okuldaki eğitim olmuyor! Okuldaki eğitim eğiticiyi bile kurtarmıyor. Eğitilene değil, eğitici bile kurtulmuyor, eğer manevî eğitim görmemişse.

O bakımdan hizaya gelmesi lâzım! Yâni, kendisini bir şey biliyor sananların, kendilerinden çok daha yüksek insanlar olduğunu bilmesi lâzım! Kendilerinin dünyayı tanımadıklarını, ahireti hiç tanımadıklarını itiraf etmeleri lâzım!

Cahilliklerini Bakın burada, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikretmenin en önemli şey olduğunu söylüyor Peygamber Efendimiz. Allah'ın kahrından kurtulmanın yolu...

“—Allah'a inanıyor musun?”

Birçok kimse inanıyorum der. Yâni çıkıp da karşıya, böyle kapkara, kıpkızıl şekilde “İnanmıyorum!” diyen insan da var mıdır? Belki vardır ama, çok nâdirdir. Ben nice dinsizler bilirim, hayat hikâyelerini biliyorum. Nice feylesoflar biliyorum batılılardan Niche gibi, böyle bütün ömrünce “Yok!” diye inat ederek, inkâr ederek Allah'ın varlığını reddederek yaşamış. Ama sonunda, ahir ömründe ne yapmış?.. Ya itiraf etmiş; ya da oynatmış, çıldırmış, delirmiş, intihar etmiş... Yâni başka yolu yok. Çünkü bu kâinat mâdem bu kadar güzellikle, mükemmellikte... O halde bu güzelliği yaratan, bu mükemmelliği düzenleyen bir alemlerin Rabbi var. Kesin! Yâni çok açık bir gerçek.

Batılı da böyle diyor, Fransız, Alman, İngiliz, Amerikalı... Doğulu da böyle diyor, Japon vs... Bir bizim memleketteki kendisini münevver sanan, aydın sanan ama aydın değil, ama dünyadan haberdar değil, medeniyetten haberdar değil, nezâketten haberdar değil; inkâr ediyor.

Ona sorsan, gazetelerine bakıyorsun. Yâni hayret ediyorum, tüylerim diken diken oluyor:

“—Dört milyon insanı kesersen memleket düzeler.” diyor.

Kesmekle hiç bir şey düzelmez. Dört milyonun her birinin ailesinde beş kişi varsa, yirmi milyon düşman elde edersin. Hem de intikam ateşiyle yanan insan çıkar ortaya. Dört milyon kesince kendi kafalarına göre dünya düzelecek. Rusya öyle yaptı da, kesti de ne oldu?.. Yıkıldı. Kendi düzenini götüremedi. Çünkü öyle gitmez!

Nasıl gider?.. Hürriyetle, ahlâkla, edeple, faziletle, fedâkârlıkla, dürüstlükle, çalışmakla gider ileriye milletler. Lâfla olmuyor. Lâfla peynir gemisi yürümüyor. Palavrayla olmuyor. İşte bunu bilmiyorlar.

Biz onların felsefelerini biliyoruz. Onların inançsızlıklarını, onların inançsızlıklarını öğrendikleri filozofları biliyoruz. Ama onların bilmediği başka şeyleri de biliyoruz. Cahilliklerini

“—Allah’ı zikretmek Allah’ın azabından en çok kurtarıcı... Bundan daha kurtarıcı bir şey yok, daha başka bir güzel ibadet yok!” deyince; tabii sahabe-i kiram merakla, aşk ile, şevk ile Peygamber Efendimiz’i dinliyorlar. Her sözüne, her kelimesine önem veriyorlar. (Kâlû) Dediler ki:

(*Ve le’l-cihâdü fî sebîli’llâh*) “Bu zikrullah Allah yolunda cihad etmekten de mi daha üstün?”

Tabii, bu soruları ne kadar haklı... Çünkü Kur’an-ı Kerim’de Allah yolunda cihad edenlerin ölürlerse şehid olduklarını, Allah’ın çok büyük ikramlarına erdiklerini okuyorlar. Ayetler var. Tamam, haklı olarak sordular. Yâni, “Bu zikrullah cihaddan da mı üstün?” Çünkü cihadda malını ve canını veriyor. Nihayet şehid oluyor. Hayatı gidiyor elden. *Innâ li’llâh, ve innâ ileyhi râciùn*. Allah bizi o şehidlerin şefaathine erdirsin... Tabii cihadın sonunda ölürse şehid oluyor, kalırsa gâzi oluyor.

“—Cihaddan da mı üstün? Yâni, Allah yolunda cihad etmekten de mi üstün zikrullah?” deyince, Peygamber Efendimiz:

(*Kâle: Ve le’l-cihâdü*) “Evet cihaddan da üstün. Cihad bile değil zikrullah’a denk olabilecek şey...” buyurdu.

Cihaddan da üstün... Çünkü muhterem izleyiciler ve dinleyiciler! Eğer cihadı, savaşı, inançsız insanlar yaparsa, savaşın da bir feyzi, bereketi, hayrı, neticesi olmaz. O zaman işte

tarihteki meşhur istilâlar, meşhur katliamlar, meşhur saldırılar, meşhur harpler olur. Tarihten biliyoruz. Yâni insanlar tarih boyunca kan dökmüş, birbirlerine saldırmış, yakmışlar yıkmışlar. Bir yerden başlamışlar yıkmaya; şehirleri yıka yıka kıtalar geçmişler, ülkeler geçmişler... Böyle olur. Yâni Allah sevgisi, Allah aşkı, sorumluluk duygusu, zikrullah, Allah'ı anmak, düşünmek olmayınca cihadın da kuru kuruya kıymeti yok...

Cihadı kıymetlendiren, zikrullahla uyanmış gönüllere sahip gâzilerin, mücahidlerin olmasıdır cihadın içinde. Cihadın Allah rızası için olmasıdır. Yâni, Allah'ı zikrede ede, Allah düşüncesiyle olmasıdır sonuç itibariyle.

“—Evet!” dedi Peygamber Efendimiz. (*Illâ en tadribe bi-seyfike hattâ yenkatıa*) “Ancak kılıcını vuruşa, vuruşa kılıcın kırılınca kadar çarpışman; (*sümme tadribe hattâ yenkatıa*) sonra bir başka kılıp alıp gene vuruşa vuruşa onun da kırılması müstesnâ.” dedi.

Yâni böyle yapacak. Ondan sonra kılıcı kırılınca ne olur bir insanın? Ne olur?.. Düşmanlar saldırırlar. İki kılıcı kırdı, yoruldu. Nihayet on tane, yirmi tane düşman öldürse bile başına üşüşürler, şehid olur. Şehid olunca, tabii o zaman zikrullah gibi güzel bir iş olmuş oluyor.

Yoksa sırf savaşa girip çıkmak yetmiyor. Çünkü savaşın da günahları var. Savaşın Allah rızası için olmaması var. Ganimet arzusuyla olursa, kıymeti yok. Savaşta savaşmayan mâsumlara,

çocuklara, kadınlara kötülük yapılırsa kıymeti kalmıyor. Ganimet malı saklanırsa, çalınırsa kıymeti kalmıyor... Yâni onların hepsi birer günah oluyor. Savaşmış olan insanın ecrini götürebiliyor.

O bakımdan savaş meselesi şartlı. Ancak makbul bir şekilde çarpışır ve makbul bir şekilde şehid olursa, o zaman kurtulmuş oluyor. Ama öteki türlü, zikrullah çok kıymetli.

Şimdi tabii “İslâmcı yazarım!” diyen, veyahut “Ben falanca yerde hocayım, profesörüm!” diyen, veyahut “Ben falanca gazetede yazarım, çizerim...” diyen insanlar çıkıyor; işte gazetelerde, televizyonlarda da gördük. İki-üç sene önce Ramazanımız zehir oldu. Zikreden insanların saçlarını başlarını sağa sola çevirmeleri, sallamaları, o sahneler korkunç sahneler olarak, “İşte tarikatlar, zikirler böyle kötüdür.” diye gösterildi. Arkasından işte falanca kimseyle filâncanın bir dairede basılması vs. filân...

İyi ama öyle bir olayla tüm bir zümre, hepsi kötülenir mi?.. Yâni, Mevlâna da mı kötü, Yunus da mı kötü, Hacı Bayram da mı kötü?.. Ne bileyim, mübarek insanlar, Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri mi, Ahmed-i Yesevî Hazretleri mi kötü, veyahut Bahâeddîn-i Nakşibend Efendimiz mi kötü?.. Yâni ne olur? “İyileri var ama, işte onların yolunda gitmeyip de, sağ gösterip sol vuranlar; iyi görünüp de kötü olanlar” deseler de ayırsalar ya...

Peygamber Efendimiz SAS şairlerine demiş ki:

“—Bu müşrikler müslümanlara şiir yazıyorlar, hakaretler ediyorlar. Siz de bunlara cevap verin!”

Peygamber Efendimiz'in aleyhine şiirler düzenliyorlar. Onlara cevap verilmesi lâzım! Tabii cevap verirken, “Sen şöyle kötü oğlu kötüsün...” filân dese, o aleyhte şiir yazan, hiciv yapan, yazan müşrik şairlerin bir kısmı müslümanların akrabası filân olabiliyor.

Hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîk demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah, ben, tereyağından kıl çeker gibi ayırırım. Yâni, müslümanların nesl-i pâkine dokundurmam, sizin zât-ı âlinize dokundurmam.” diye söylemiş.

Yâni, iyiyi kötüyü ayırıp, haklıya hakkını vermek lâzım, haksızı ortaya çıkarmak lâzım!

Allah'ı zikretmek bir kere kulluk borcudur. Allah bu kadar nimet veriyor. Yâni biz neyiz? Allah'ın nimetlerinin toplanmasından meydana gelmiş bir varlığız biz. Allah'ın nimetlerinin bileşkesidir bizim varlığımız. Yaşıyoruz çünkü. Milyarlarca hücreden bir araya gelmişiz. Nice nice uzuvlar çalışıyor. Sıhhatli yaşamamız için sayısız lütuflar bir arada çalışıyor da ondan sonra biz sağlıklı yaşıyoruz. Bir kere bunlara teşekkür borcumuz var. Her nimete teşekkür borcumuz olduğuna göre, biz sabahtan akşama kadar, “Çok şükür yâ Rabbi, teşekkür yâ Rabbi!” desek yine bitiremeyiz. Yâni, her nimetin karşısına teşekkürü koymayı bile beceremeyiz.

Millet tabii zikrullahı çok buluyor:

“—Aaaa, böyle şey olur mu?” diyor.

Peygamber Efendimiz söylemiş. Günde yüz defa *Estağfiru'llâh* de, yüz defa *Lâ ilâhe illa'llâh* de, bin defa *Allah* de, yüz defâ *salâvât-ı şerife* getir... “*Sübhâna'llâhi ve bi-hamdihî, sübhâna'llâhi'l-azîm, ve bi-hamdihî estağfiru'llâh*” de, “*Hasbüna'llâhu ve ni'me'l-vekîl*” de, “*Allâhu ekber*” de, “*Sübhâna'llâh*” de, “*Lâ ilâhe illa'llâh*” de... Ne var yâni?.. Bunların mânâsını bilerek söyledi mi, ne kadar güzel oluyor.

b.Çok Sevaplı Bir Zikir

Diyor ki Peygamber SAS, aynı sayfadaki diğer bir sahih hadis-i şerifte; bunu da Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel gibi sahih kaynaklar, hem de “Sahih hadistir.” diye beyan etmişler. Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs'tan rivayet olunmuş ki, Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri şöyle buyurmuşlar:³

مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ
وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ

(حم.ت. صحيح عن ابن عمرو)

³ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.509, no:3460; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.158, no:6479; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.685, no:1963; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.56, no:20172.

RE. 376/5 (*Mâ ale'l-ardı ehadün yekülü: Lâ ilâhe illa'llâhu va'llâhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh; illâ küffiret anhu hatâyâhu ve lev kânet misle zebedi'l-bahr.*)

Diyor ki Efendimiz:

(*Mâ ale'l-ardı ehadün yekülü lâ ilâhe illa'llâhu va'llâhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) “Yeryüzünde bu sözleri söyleyen hiç bir kimse yoktur ki...” Bu sözler hangisi? *Lâ ilâhe illa'llâh, va'llâhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh...* Üç cümlecik. “Yeryüzünde bu sözleri söyleyen hiç bir kimse yoktur ki,

(*illâ küffiret anhu hatâyâhu*) onun bütün hataları, günahları, suçları, kabahatleri afv ü mağfiret olunur. Günahlarına bu güzel sözleri keffaret olur, günahları silinir; (*ve lev kânet misle zebedi'l- bahr*) denizin dalgaları değil, dalgalarının üzerindeki köpüklerinin sayısı kadar günahı, hatası olsa bile.”

Arkasından da hadis alimi İmam Tirmizî: “Sahih hadis.” demiş. Yâni uydurma değil, zayıf değil. “Acaba?..” demeye lüzum yok.

İşte böyle diyenin günahlarını Allah afv ü mağfiret ediyor. Neden? Çünkü bakın ne kadar büyük sözler! Ne kadar büyük inanç var bu sözlerin içinde:

Lâ ilâhe illa'llâh; ancak Allah var. Allah'ın şerîki nazîri yok. Başka mâbud, başka ilâh, başka tapınılacak yok. Putlar yanlış, haçlar yanlış. Şirk, küfür, Allah'tan gayriye tapmak yanlış...

Lâ ilâhe illa'llâh... Bunu anlamak çok önemli! Çünkü Allah'ı anlayan, bilen, tanıyan, Allah'ın her yerde hâzır ve nâzır olduğunu bilen, kimse olmayan yerde bile günah işleyemez. Polisin, müfettişin olmadığı yerde bile yanlış yapmaz. Çünkü "Allah görüyor." der. Nitekim öyle diyor. "Allah görüyor." diyor. "Allah'ın bildiğini senden mi saklayayım." diyor. Dosdoğru söylüyor iyi müslüman... İyi müslüman yetişmişse...

“—Efendim, ben bir hacı tanıyorum da, efendim bilmem ticaret yaparken kırk tane yemin ediyor...”

Tamam, senin eğitimin doğru düzgün yetiştirmemiş ki... Adam işte hacca gitmiş ama, gene de İslâm'ı tam öğrenememiş. Çünkü İslâm'da yalan yere yemin yok. Yemini yalan yere edip de ticaret yaptığı zaman, kazancı haram oluyor. O haramın da faydası yok. Bir müslüman böyle şey yapmaz. Eğitim eksik, işte kusurlu bir şey.

Yâni, birisi dese ki:

“—Yâ ben bir dişçi tanıyorum. Adamın dişini sökeyim derken çene kemiğini koparttı, adamı sakat bıraktı.”

Tamam. Onun ehliyeti var mıydı? Demek ki diş eğitimi yanlış! Kaçak olarak çalışıyor demek ki. Yakalayın, muhakeme edin, cezâsını verin!..

Neden diş hekimliği diploması olmadan, diş muayenehanesi açılmıyor? Neden uzun yıllar saç sakalı –sakal da bırakmıyorlar ya– saç ağarınca kadar tahsil görmeden bir insanı cerrah, yâni operatör yapmıyorlar. İyice bilgi kazansın diye.

E sen din adamının yetişmesine bu kadar gayret göstermezsen, engellersen, mâni olursan, kösteklersen, kızarsan, desteklemezsen, kötülersen, karalarsan, rağbet olmazsa... Hiç kimse oraya rağbet etmeyince, o zaman kimse iyi yetişmez. İyi yetişmeyince de sakat misaller ortaya çıkar.

Hadi bakalım, “İnşaat işlerini teknik üniversiteden mezun inşaatçıların, mimarların, mühendislerin yapmasına lüzum yok, herkes istediği inşaatı yapabilir” de, serbest bırak bakalım ne olur? İşte serbest bırakıldığı için, zelzelede binalar nasıl yerin dibine geçti. Yâni serbest bırakmak olmaz, devlet takibi lâzım.

Burada Avustralya’da –arkadaşlar demin konuşuyorlardı– gıda işlerinde devlet son derece dikkatle diyor, göz açtırmıyor, tertemiz olmasına dikkat ediyor. Çünkü halkını seviyor. Halkını koruyor, sıhhatini koruyor.

E bizde, تنها bir yerde götürüyorlar, ihtiyar bir merkebi kesiyorlar, arabayı çekemeyen bir atı kesiyorlar sucuk yapıyorlar, ondan sonra satılıyor meselâ, böyle şeyleri duyuyoruz. Bir şey olmuyor. İlâç yerine tebeşir tozu satıyorlar. Hastanede doktorlar kendileri söylüyordu: “Beş

tane, altı tane uyuşturucu iğne yapıyorum, uyumuyor.” diyor. Çünkü içinde müessir maddesi yok. Onları takip etsene! Yâni dikkatli takip edilmesi lâzım. Edilmeyince işte olmuyor.

Evet, *Lâ ilâhe illa'llâh*, Allah'ı bilmek. Bu sözü söylüyor, sözün birinci bölümü bu. *Va'llâhu ekber*; ve en büyük Allah!.. Ne en büyük filânca futbolcu, ne en büyük falanca artist, ne en büyük şu, ne en büyük bu... Ne devlet başkanı, ne vezir, ne padişah, ne komutan, ne sanatçı, ne edebiyatçı... Hiç bir şey... *Va'llâhu ekber*, en büyük Allah!

Binâen aleyh, en büyüğün sözü dinlenir. Allah'a itaat edilir ve Allah'ın büyüklüğünü bilen bilir. Bilmeyenin haddini bildirir, ozaman öğrenir.

اگرند خرد مندان ز جان و دل نیاموزی

جهان آن ند بتلخی بیاموزد ترا روزی

*Eğer pendi hıred-mendân, zi cân u dil neyâmûzî;
Cihân ân pend be-talhî beyâmûzed turâ rûzî*

Edebiyatı okurken, böyle bir Farsça beyit ezberlemiştim bir kitaptan. Yâni: “Eğer akıllıların nasihatlerini cân u gönülden dinleyip de tutmazsan, olaylar sana o hakikatleri acı acı bir gün öğretir. Yâni o zaman: “Haa, o doğru adamlar, doğru söylüyorlarmış mübarekler!” dersin ama belânı bulduktan sonra. Neden?.. Çünkü dinlemedin. Dinleseydin, o sözü dinleseydin, nasihate uygun hareket etseydin böyle olmayacaktı.

Lâ ilâhe illa'llâh; Allah var, şerîki, nazîri yok...
Va'llâhu ekber; ve Allah en büyük, hiç bir şeyle mukayese edilmeyecek kadar büyük.

Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh; Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yok. Gücün kuvvetin sahibi o. Olduran da o, öldüren de o. Lütfa erdiren de o, kahra uğratan da o! Allah'a kul olursan; Peygamber Efendimiz diyor ki, Allah şöyle der:

“—Ben bir kulu sevdi mi onun gören gözü olurum, işiten kulağı olurum, söyleyen dili olurum, tutan eli olurum, yürüyen ayağı olurum.”

Yâni şeyi olağanüstü olur. Bütün duyguları kerâmetlerle dolu olur, her şeyi çok güzel olur. Neden?.. Allah seviyor da ondan. Allah gördüğü şeyi ona bildirir. İşitemeyeceği şeyi ona işittirir, uzanamayacağı yere uzandırır, aldirtir, gidemeyeceği yere alır götürür, götürttürür...

Her şeye kâdir. *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*; güç ve kuvvet Allah'tadır, Allah'ladır, Allah'ın izniyledir, Allah takdir ettiysedir. *İllâ bi'llâh* çok önemli. Güç ve kuvvet ancak Allah ile, ondadır. Bizim bu güçlü kuvvetli gördüğümüz şeyler nedir?.. Hep Allah'ın kanunlarına göre ve müsaadesine göre, kaderine göre, müsaade ettiği kadardır. Yâni yine Allah'ındır. Müsaade etmediği zaman olmaz.

Firavun, ordusuyla kovaladı Mûsâ AS'ı yakalayabildi mi? Yakalayamadı. Neden? Allah yakalanmasını istemedi. E yakalamak için uğraşmadı mı? Uğraştı. Bütün devlet imkânlarını seferber etti. Ama kendisi boğuldu. Mûsâ AS'ı kovalarken ordusuyla beraber kendisi boğuldu.

Nemrud, İbrahim AS'ı öldürmek istemedi mi? İstedi. Bütün devlet kuvveti, gücü, askeri elinde değil miydi? Elindeydi. Ateşi yakmadılar mı? Yaktılar. İbrahim AS'ı ateşe atmadılar mı? Attılar. Bunu yahudiler de biliyor, hristiyanlar da biliyor, müslümanlar da Kur'an'dan okudukları için, Allah bildirdiği için çok iyi biliyorlar. Ateşe attıkları İbrahim AS yanmadı. Yaktırmadı Allah... Cümle cihanın bildiği bir şey...

Allah kurtarırsa, kurtarır. Allah yakalarsa, kimse Allah'ın kahrından bir insanı kurtaramaz. O zaman cihânın halkı bir araya gelse bir şey olmaz. *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh...* Hakîkî tevhid budur.

Yâni, (*Lâ ilâhe illa'llah*) "Allah'tan başka tanrı yok." Allah'a ibadet edilecek. Öyle politeizm, düalizm yok, ikicilik yok, çok tanrıcılık yok, putçuluk yok, haççılık yok... Ne var? Allah'a ibadet etmek var. Tamam, bu zahirî tevhiddir. Ama, (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) kâinatın esrârını anlayan ârif insanların tevhididir. Gücün, kuvvetin Allah'ta olduğunu görebilmek... Herkes göremez.

“—Ben Allah’a inanıyordum, Allah beni zelzeleden kurtardı.” demiş bir şahıs. “Ben Allah’a inanıyordum, Allah beni kurtardı.” demiş. Yâni, zelzeleyi de verenin Allah olduğunu biliyor yâni. Allah’ın kurtardığını biliyor.

Ama bazıları buna inanmıyor. İnanmıyor, tamam; inanmak, inanmamak insanın önünde iki seçenektir, iki yoldur. Ama aklın varsa, olayları iyice düşünürsen, her şeyi güzel düşünürsen; filozoflar inanıyor, alimler inanıyor, bilginler inanıyor, sen eksik olduğundan inanmıyorsun.

İnanmamakta serbestsin ama, yanlış... Meselâ, bir adam içki içmekte serbest ama, içki sıhhate zararlı... Esrar içmekte de serbest. İçerse esrar içtin diye onu devlet cezalandırmıyor bildiğim kadarıyla. Ancak satması yasak olduğu için, esrar satıcıyı yakalıyor. Yoksa içene bir şey demiyor. Hastaneye alıyorlar, tedavi ediyorlar filân... Halbuki o da zararlı. Yâni onu da içittirmemesi lâzım. İşte o kendi isteğiyle içiyor ama mahvoluyor. Yâni kötü şeyi yaptırtmamak lâzım! Bazen insan kötü şeyi alıştığı için bırakmak istemez.

İslâm, kötülükleri yaptırtmama yolunu güdüyor. 20. Yüzyıl’ın medeniyeti kötülere de hürriyet tanıyor. Kötülere de hürriyet tanındığı için de cümle cihan, bütün ülkeler zulüm içinde. O bakımdan, “*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*, güç kuvvet Allah’ındır.” deyip inanmayanlara filân aldırmadan kendi yolunda, sırât-ı müstakîmde, sebîlü’r-reşâdda, iman yolunda insanın yürümesi lâzım!..

Böyle dedi mi, bu üç sözün mânâsını söyledi mi, anladı mı bütün günahları silinir. Allah mükâfatlandırır yâni. “Sen işin gerçeğini anlamış, uyanmış, gerçeği bulmuş, sonuca ulaşmış bir kulsun.” der, onu afv ü mağfiret eder.

Bakın üç tane kelime, onu söylemek insanı ne kadar mükâfata erdiriyor, nasıl cezâlardan, belâlardan kurtarıyor, aziz ve muhterem kardeşlerim!

c. Abdesti Güzelce Almanın Karşılığı

Yine bir hadis-i şerif daha okuyalım. Her birisi çok çok tatlı... Ebû Hüreyre RA’dan İbn-i Asâkir rivâyet etmiş ki:⁴

مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ مُسْلِمٍ يَتَوَضَّأُ فَيُسْبِغُ الْوُضُوءَ
لِصَلَاةٍ مَفْرُوضَةٍ إِلَّا غُفِرَ لَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَا
مَشَتْ إِلَيْهِ رِجْلَاهُ أَوْ قَبَضَتْ عَلَيْهِ يَدَاهُ وَنَظَرَتْ
إِلَيْهِ عَيْنَاهُ وَسَمَعَتْ إِلَيْهِ أُذُنَاهُ وَنَطَقَ بِهِ سَانَهُ
وَحَدَّثَتْهُ بِهِ نَفْسُهُ

(كر. عن أبي هريرة)

⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.14, no:2736; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.223, no:8834; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.500, no:19062; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.59, no:20176.

RE. 376/3 (*Mâ ale'l-ardı min müslimin yetevaddau, feyüsbiğu'l-vudûa li-salâtin mefrûdatin, illâ gufire lehû fî zâlike'l- yevmi: Mâ meşet ileyhi riclâhü, ev kabadat aleyhi yedâhü, ve nazarat ileyhi aynâhü, ve semeat ileyhi üzünâhü, ve nataka bihî lisânühû, ve haddesethü bihî nefsühû.*)

Birincide “ev” diye yazmış. Tabii biz de öyle yazdığı için öyle okuyoruz. Ama ötekiler hep “ve” diye gittiği için birincinin de “ve” olması daha uygun. Kaynaklara bakılırsa, ev mi ve mi olduğu anlaşılır. *Ev*, yâhut demek; *ve*, ve dahî demek.

Metn-i mübârekini okuduğumuz bu güzel hadis-i şerifin mânâsına gelelim. Hepsi güzel, inci, cevher:

(*Mâ ale'l-ardı min müslimîn yetevaddau*) “Yeryüzü üzerinde hiç bir müslüman yoktur ki abdest alsın, (*feyüsbiğu'l-vudû'*) abdestini de güzelce alsın...” Yâni böyle çalıp çırpıp, paldır küldür, hızlı değil de usûlüyle, tadını çıkartarak ve güzel abdest almışsa; (*li-salâtin mefrûdatin*) farz bir namazı kılmak için; öğle, ikindi, akşam, yatsı... Farz bir namazı kılmak için böyle kalkıp abdest almış, abdestini de güzel almış hiç bir müslüman kul yoktur ki şu yeryüzünde, (*illâ gufire lehû fî zâlike'l-yevm*) o gün onun işlediği günahları mağfiret olunur.”

(*Mâ meşet ileyhi riclâhu*) “İki ayağıyla gittiği yerlerle ilgili olarak bulaştığı günahlar affolunur...” Meselâ nereye gitti? Affedersiniz,

meselâ günahlı bir yere gitti ayaklarıyla. Dedikodulu bir yere gitti diyelim –hafifinden gibi şöyle– veyahut meyhane gibi veyahut daha başka günahlı bir yer gibi... Ayağıyla günahlı bir yere gitmişse, ayağının yürümüş olduğu o gün yürümesiyle kazanmış olduğu günahları mağfiret olunur, bir...

(*Ev kabadat aleyhi yedâhu*) “İki elinin tutmuş olduğu, yâni eliyle işlemiş olduğu günahlar affolunur. (*Ve nazarat ileyhi aynâhu*) İki gözünün bakmasıyla iktisab etmiş olduğu günahlar affolunur. (*Ve semeat ileyhi üznâhu*) İki kulağının dinlemesiyle hâsıl olmuş günahları affolunur. (*Ve nataka bihî lisânuhû*) Diliyle söylemiş olduğu sözlerden iktisab ettiği günahlar affolunur. (*Ve haddesethu bihî nefsühû*) İçinden, kendi nefsinin kendisine söylediği şeylerle hâsıl olan günahlar affolur.”

Ne demek içindeki nefsinin kendisine söylediği şeyler? Meselâ insanın için ne der?..

“–Şu karşıdaki adam ne kötü adam gâliba.”
filân...

Bu ne oldu? Sû-i zan oldu. Yâni, “Şu yaptığı iş herhalde şundan dolayı. Herhalde şöyle geliyor benim yüzüme gülüyor ama bir menfaati var da ondan yapıyor.” E belki temiz kalpli adam. İçi onu sahtekâr diye düşünüyor. İşte bu içinin o sözü, yâni o zannı günahdır. Su-i zan. İnsanın içinden su-i zannı, kötü zannetmesi günahdır. Kötü hayal etmesi günahdır. Dedikodusu, gıybeti günahdır. İşte içinden böyle bunları geçirdiği zaman kendi nefsi kendisine söylemiş oluyor.

Hâsılı, “Bir insan güzel abdest alır, abdestini de böyle usûlüne uygun yapar da farz bir namaz için güzelce bir abdest alırsa o gün ayağıyla, eliyle, gözüyle, kulağıyla, diliyle, hattâ kalbiyle, düşünceleriyle, yanlış düşüncelere düşerek işlediği günahlar affolunur.” diyor Peygamber Efendimiz. Demek ki beş vakit namaz kılan temizleniyor, beş vakit aldığı abdestle temizleniyor.

Bazıları abdest almaya üşenir, “Şu namazı da çıkartayım!” filân diye, sıkıştığı halde abdestini tazelemez. Bu da yanlış! Mekruh olur. Çünkü o sıkışıklıkla namaz kılması doğru olmuyor. Gitsin abdestini tazelesin. Bak abdestin sevabı var. Yâni abdestten kaçmamak lâzım!

d.Dinde Fıkhın Önemi

Sonuncu bir hadis-i şerifle sohbetimi tamamlamak istiyorum. Yine Ebû Hüreyre RA’dan buyurmuş ki Efendimiz; Hatîb-i Bağdâdî, Tayâlisî, İbn-i Asâkir gibi kaynaklarda kaydedilmiş, buzâtların yazdığı kitaplarında:⁵

⁵ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.79, no:294; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.194, no:6166; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.265, no:1712; Kudâî, *Müsnedü’s-Şihâb*, c.I, s.150, no:206; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.436 (kısmen); İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.186; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü’l-Usûl*, c.I, s.135; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.260, no:28752. *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.1050, no:2054;

Câmiü’l-Ehâdis, c.XIX, s.50, no:20158.

مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ فِقْهِ فِي الدِّينِ وَ لَفَقِيهِ
وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ لِكُلِّ شَيْءٍ

عِمَادٌ وَعِمَادُ هَذَا الدِّينِ الْفِقْهُ

(الحكيم، طس. هب. خط. كر. عن أبي هريرة)

RE. 376/1 (*Mâ ubida'llàhe bi-şey'in efdale min fıkhin fi'd-dîn, ve lefakîhun vâhidün eşeddü ale'ş-şeytâni min elfi âbid; ve li-küllî şey'in imâd, ve imâdü haze'd-dîn el-fıkh.*)

Bu hadis-i şerifi çok eski sohbetlerimde söyledim sizlere. Tabii o eski sohbetleri şimdi belki dinlemeyenler de vardır, ilk duyanlar da vardır. İkinci defa duyana da bir zararı yok. Çünkü Kur'an-ı Kerim'i insan bitirince gene başına geçiyor Gene okuyor. Kaç defa okursa sevabı o kadar çok.

(*Mâ ubida'llâh*) “Allah’a ibadet olunmadı; (*bi-şey'in efdale min fıkhin fi'd-dîn*) dinde fakih olmaktan daha güzel, daha faziletli bir şekilde Allah’a ibadet olunmamıştır. Allah’a en güzel ibadet etme şekli, dini iyi bilerek ibadet etmektir.” demek.

(*Fıkhin fi'd-dîn*) Dinin inceliklerini bilip, dinde anlayışı, bilgisi, sezgisi, görgüsü, kanaati sağlam, tecrübesi tam olan demek. Yâni din alimi, ama hakîkî din alimi; öyle boyama değil. Boyayı doldur küpün içine, zır cahil bir insanı küpün içine sok, çıkar; “Bu adam İslâm alimi!” diye yuttur millete... Öyle şey yok, öyle yağma yok! Dini tam bilen, özüyle...

Adam çıkıyor küpün içinden, “Zikrullah yoktur!” diyor. Neden?.. Cahil de ondan. Ne ayet bilir, ne hadis bilir, ne Arapça bilir, ne d n  tahsili var... Bazen d n  tahsilli olmak bile yetmiyor. Çünkü bunlar, ömür boyunca kazanılan bilgiler. Bak Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“–Dini iyi bilen, d n  bilgisi, sezgisi, tecrübesi, duygusu yerli yerinde olan bir insanın, o m kteseb tıyla yaptığı ibadetten daha güzel bir şekilde Allah’a ibadet edilmemiştir.” buyuruyor.

Yâni, cahil ne ibadetle değil. Anlayışlı anlayışlı, dinin de esrârını,  d bını, mânâsını, hikmetini bilen bir insanın, o bilgisiyle yaptığı ibadet, Allah’a kulluk kıymetli...

(Ve lefak hun v hid n eşeddü ale’ř-şeytâni min elfi  bid.) “Dini böyle bu tarzda, bu kadar güzel derinlemesine hazmetmiş, bilen bir tek alim, bir fakih, şeytana bin tane sırf ibadet eden  biddenden; yâni bilgisi böyle olmadan, kendisini ibadete vermiş bin kişiden daha şiddetlidir. şeytanı yener, şeytanı kaırttırır, şeytanın zararını engeller. Böyle bir tane alim, bin tane şuursuzca, derinlemesine bilmeden, yatıp kalkıp, namaz kılıp, ibadet yapan  biddenden daha kıymetlidir. şeytanı daha iyi kaırttır. şeytanın tesirini daha iyi iz le eder. şeytanın faaliyetlerini daha güzel köstekler. şeytanı yener. Bir tane fakih, bin tane öyle cahil  biddenden daha kıymetlidir.”

Yâni cahil de demiyor da burada, ben mesele anlaşılсын diye söylüyorum. Bazı insan mesela namazı seviyor, kılıyor. Güzel, yani namazı kılması fenâ değil. Her gün oruç tutuyor veya münasip, hadislere uygun, tarif edilen zamanlarda hep oruçlu... Mâşâallah, dindar bir insan, müttakî bir insan...

“—Eee, Arapça bilir mi?”

“—Bilmez.”

“—Fıkıh bilir mi?..”

“—Bilmez.”

“—İlmihalden anlar mı?..”

“—Anlamaz. Ama işte çok iyi insan da, ümmî de, bilmiyor da... Ümmîleri de Allah bazen seviyormuş ya, Peygamber Efendimiz de ümmî imiş ya...”

Peygamber Efendimiz’in ümmîliği öyle ümmîlik değil. Peygamber Efendimiz’in ümmîliği: Bir alimden, bir şeyden öğrenmedi, Allah öğretti. Yâni başka bir yerden tahsil görmedi ama, Allah’ın öğrettiği. Onu ümmîliği, alimlerin sultanı yaptı. Alimleri onun ayağına su dökemeyecek hale getirdi. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin onu yetiştirmesi. Ümmîliğe oradan pay çıkartmasınlar.

“—Adam işte çok iyi... Kasaba kasaba dolaşüyor, köy köy dolaşıyor, bilmem şöyle yapıyor, böyle yapıyor filân...”

“—Eee, pekâlâ güzel. Bilgisi?..”

“—Yok. İşte millet seviyor bunun böyle...”

“—İyi ama bilgisi yok...”

Yâni beş tane, dokuz tane doğru şey söyleyip de, bir tane yanlış şey söylese, o yanlış şeyi halka söyleyip öğretse, bu yanlış asırlarca gider. Yâni sapıtır gider.

Bugün meselâ Türkiye’de, Pakistan’da, Sudan’da, Afrika’da, her yerde müslümanların durumları içler acısı. Yâni müslümanım diyen insana bakıyorsun, Kur’an’a, sünnet-i seniyye aykırı bir sürü durum... Alevî yaşantısı, konuşması, giyinmesi, kalkması, oturması, yemesi, içmesi, her şeyi hatalı... E niye?.. Çünkü işte böyle töreleşmiş artık, cahillik gelenekselleşmiş, öyle gelmiş, öyle gidiyor. Olmaz!

Çocuğa Kur’an’ı öğreteceksin. Mânâsını öğreteceksin. Fıkıh öğreteceksin. Sünnet-i seniyyeyi öğrenecek. Tasavvufu öğrenecek, ihlâsı öğrenecek, temiz kalple iş yapmayı öğrenecek. Öyle derin bir zât-ı muhterem olacak. O zaman baş tâcı olacak. Al o zaman, başının üstünde gezdir. Başına taç olsun insanların... Çünkü hazmetmiş dini, kimseyi sömürmek istemiyor. Bilmeden konuşmuyor, bilmediği zaman susuyor. Bildiğini söylüyor. Ama bildiği de çok, derya gibi, tamam böyle bir insan...

İşte böyle bir insan, böyle olmayan bin tane ibadet ehli insandan daha iyidir, daha şiddetlidir. Şeytanı daha çok yener, daha çok kaçırır.

(*Ve li-küllü şey'in imâdun*) “Her şeyin, böyle yükselen binalar, çadır vs. her şeyin bir direği vardır. Onu yükselten dayanağı, direği, sütunu, temeli vardır her şeyin. (*Ve imâdü haze'd-dîni'l- fıkıh*) Bu dinin de direği fıkıhtır. Yâni, bu din fıkıhla ayakta durur, cahillikle durmaz.”

Şimdi ben kesin söylüyorum. Hatta ben söylüyorum demeyeyim. Bizim bir sanayici, fabrikaları olan çok kıymetli ihvânımızdan bir kardeşimiz anlattı:

“—Hocam, ben Aşır Efendi Camii'ne gidiyorum.” dedi.

Bu Sirkeci'nin üstünde böyle aydın, akıllı, fikirli, tahsilli, görgülü tüccarlarının büyük müesseselerinin olduğu yer. Yâni, bu camiye gelen cemaat de seçkin insanlar herhalde.

“—Ben camide şöyle bir merak ettim, her gün camiye gittiğim için. Oradaki cemaate bir *Sübhâna'llah*'ın mânâsını sordum. Çok kimse bilmiyor.” dedi.

Yâni, İstanbul gibi ilmin merkezi olan bir şehirde, böyle güzel bir aydın müslümanların, tüccarların, zenginlerin yaşadığı bir yerde, bir camide insanlar bu kadar cahil olursa; köydeki, dağdaki ne olacak?.. Onlar hiç bir şey bilmez. Onlar o zaman neler yaparlar. Derisini yüzerler milletin din nâmına, ne kadar hatalı işler yaparlar!..

Bu dinin direği dini bilmektir, fıkihtır. Bu da lâfla olmaz. Çocuğunu yetiştireceksin. Nasıl yetiştireceksin? Ben, şimdi çocuk yetiştirmek gerekse nasıl yetiştiririm? Bir kere önce Kur'an-ı Kerim'den başlarım. Arapça'yla beraber tefsirleriyle, büyük alimlerin anlattığı şekilde, Kur'an-ı Kerim'i bir güzel öğretirim:

“—Bak evlâdım, bu Allah'ın kelâmı Kur'an-ı öğrendin.

Hayatını buna göre tanzim edeceksin!” derim.

“—Hocam, ben bu ayetin mânâsının nasıl uygulanacağını bilemiyorum.”

“—Ha tamam, bu ayetlerin uygulamasını ilk önce Peygamber Efendimiz kendisi göstermiş. Gel şimdi Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini öğren!” derim.

Çocuk zaten Kur'an'ı biliyor. Temelin de Kur'an olduğunu biliyor. Arapça'yı da biliyor. Gelir, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini sahih hadis kitaplarından okur. İmam Buhârî'den, Müslim'den, Neseî'den, Tirmizî'den, İbn-i Mâce'den, Ahmed ibn-i Hanbel'den... Tamam mı?... Güzel...

Fıkıh kitaplarını okur, dini güzelliğiyle, temelinden öğrenir. Karşısına bir olay çıktığı zaman, “Kardeşim senin bu yaptığın doğru değil. Çünkü bu hususta Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş, ayet-i kerimede şu var.” der. “Zina etme!” der, “İçki içme!” der...

Şimdi bunları söylediğin zaman kızıyor millet:

“—Elâlemin içkisine ne karışıyorsun?..”

“—Peki ben karışmayayım, polis niye karışıyor?

Tamam ben sustum, polis niye karışıyor?..”

Burada Avustralya’da geçen gün bizi durdurdular. Polis kenara çekti. Biz de dedik ki, “Ya hızlı gitmiyoruz, polis bizi niye kenara çekti?” Camı açtı, nezâketle selâm verdi, arabayı süren kardeşimize dedi ki:

“—Lütfen şuraya üfürür müsünüz?” dedi.

Bir şey verdi. Böyle maşayla tuttu, torbanın içinden temiz, sağlık kurallarına uygun bir şey çıkarttı, ona üfürttü, onu alete taktı.

“—Ne yapıyor bu?” dedim.

“—Hocam, dedi, bu alkol içmiş miyiz diye onu inceliyor.” dedi.

Ondan sonra

“—Buyurun geçebilirsiniz.” dedi. Bizim arkadaş da dedi:

“—Biz müslümanız zâten, içki içmeyiz.”

“—İyi ama müslümanlardan bazıları içiyor.” dedi.

Yâni, Avustralya’nın polisi de karışıyor, Türkiye’deki polis memurlarımız da, —o cefâkâr, cefâkeş, gece gündüz uyumayan, kırk sekiz saat nöbet tutan memurlar da— onlar da durduruyorlar, alkol muayenesi yapıyorlar. Çünkü alkollü araba sürünce, kaç kişi kazaya kurban gidiyor. Arabalar denize uçuyor, virajlar dönülmüyor. Otomobil Boğaz Köprüsü’nden bariyerlere çarpıyor... vs. vs. İçki fena.

Oh, işte bak polis de dinin gösterdiği istikâmette çalışan bir kimse oldu!..

Askeriyede içki içilir mi?.. Hadi içki şişesini al götür, koğuşta iç bakalım... Niye?.. Askerlik ciddî bir meslektir. Ama senin elinin altında olan kimselere sen içirtmiyorsun... Ondan sonra doktor diyor ki:

“—Sigara içmek yasak!”

Ameliyattan sonra, terli haliyle hemşireye diyor ki:

“—Şuradan bir sigara çıkart, yakıver, ağzıma tutturuver...” Doktor bey, hani içme diyordun başkalarına. Yâni:

*Halka verir talkını,
Kendi yutar salkımı.*

diye hep hocalara söylerler. Bir de biraz da başkalarının hataları görülsün yâni. Hatalı şeyi başkasına yaptırmamak için yasaklar koyanlar, ondan sonra onları kendileri başka yerde bol bol yapıyorlar. Çünkü mâfevklere yok, onları teftiş edecek kimse yok. Onlar o kusuru işliyorlar.

Çocuk babasının emrindeyken sigara içmiyor, meyhaneye gitmiyor. Evlendikten sonra, kendi başına buyruk olunca sigaraya da başlıyor, içkiye de başlıyor, kumara da başlıyor... Neden?.. Üstünde onu teftiş edecek, alıkoyacak, takip edecek kimse kalmadı, boşluktan istifade ediyor. İstifade değil, kendisini mahvediyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri akla, mantığa, akl-ı selîme, çağdaşlığa, medeniyete, Allah'a güzel kulluğa, insan-ı kâmil olmaya muvaffak eylesin. Yanlış yollara saptırmasın. Yolunda daim, zikrinde kâim, ibadetine müdavim eylesin... Hayat bir imtihandır. Bu imtihanı başarıp, Cenâb-ı Mevlâ'nın, alemlerin Rabbinin divanına sevdiği, râzı olduğu kullar olarak varmamızı, varmanızı cümlenize, cümlemize nasib eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

03. 09. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

